

Till: Arbetsmarknadsdepartementet
Diarienummer: A2025/00432
Remissyttrande från: Storasyster
Datum och ort: 2025-07-24, Stockholm

Om Storasyster

Storasyster är Sveriges största stödorganisation för personer som utsatts för sexualiserat våld. Vi är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden organisation som vilar på en feministisk värdegrund.

Varje år genomför vi omkring 6 000 stödkontakter, ofta med personer som annars inte haft någon att vända sig till. Tillsammans erbjuder våra anställda och 140 volontärer stöd via mejl- och chattjour, långvarigt onlinestöd, juridisk rådgivning, samtalsmottagning och stödgrupper. Vi tar emot både stödsökande och närstående, från 13 år och uppåt, oavsett könsidentitet.

Utöver vårt individanpassat stöd bedriver Storasyster ett omfattande förebyggande arbete genom utbildning, opinionsbildning och samverkan. Vi deltar aktivt i samhällsdebatten och har bland annat lanserat söktjänsten *stödefterövergrepp.se* -en resurs för att göra stöd efter sexualiserat våld mer tillgängligt. Vi publicerar också årliga rapporter med olika teman kopplade till sexualiserat våld, i syfte att sprida kunskap och bidra till samhällsförändring.

Genom att kombinera volontära och professionella stödinsatser med påverkansarbete verkar vi för ett samhälle fritt från sexualiserat våld.

Inledning

Storasyster har tagit del av betänkandet *SOU 2025:28 – Frihet från våld, förtryck och utnyttjande* och tackar för möjligheten att lämna synpunkter. Vi vill också uttrycka vår uppskattning för det omfattande och viktiga arbete som utredningen innebär.

Storasyster välkomnar att betänkandet tydligt markerar behovet av ett samlat, långsiktigt och strukturellt arbete mot våld, förtryck och utnyttjande– och att det görs med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden. Det är särskilt positivt att betänkandet bygger på en förståelse för våldets komplexitet och dess förankring i samhälleliga maktstrukturer, där könsbaserad ojämlikhet ligger till grund för våldets systematiska karaktär.

Vi ser med tillförsikt på ambitionen att stärka samordningen mellan aktörer och tydliggöra ansvarsfördelningen, något som länge efterfrågats av såväl yrkesverksamma som civilsamhällets aktörer. Samtidigt vill vi lyfta några viktiga aspekter där betänkandet enligt vår bedömning behöver fördjupas eller förtydligas; särskilt vad gäller jämställdhetspolitikens inriktning, vikten av ett könsmaktsperspektiv och civilsamhällets roll som en självständig aktör med spetskompetens.

Mäns våld mot kvinnor måste fortsatt vara centralt och könsspecifikt

Storasyster vill uttrycka en stark oro för att betänkandet i vissa delar tenderar att könsneutralisera det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet. Även om våld drabbar människor av alla kön, visar forskning att mäns våld mot kvinnor är den mest utbredda och systematiska formen av könsbaserat våld. Denna våldsform vilar på patriarkala maktstrukturer, ojämlika könsnormer och destruktiva maskulinitetsideal. Att osynliggöra dessa könade maktskillnader riskerar inte bara att underminera rättssäkerheten för kvinnor som utsatts för mäns våld, utan även att försvaga effektiviteten i såväl förebyggande insatser som skydd och stöd.

Det är viktigt att andra former av våld får ett tydligt utrymme och hanteras med samma allvar, men detta bör inte ske på bekostnad av det könsspecifika arbetet mot mäns våld mot kvinnor. För att uppnå verklig förändring krävs en strategi som förmår hålla flera perspektiv levande samtidigt.

Storasyster anser att:

- Det sjätte delmålet fortsatt tydligt ska fokusera på att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, och detta bör uttryckas klart och utan könsneutralisering.
- Ett jämställdhets- och könsmaktsperspektiv bör utgöra en grundläggande utgångspunkt i arbetet mot könsbaserat våld – i enlighet med Sveriges internationella åtaganden. Det gäller såväl strategiutformning som analys, genomförande och uppföljning.
- Andra våldsformer bör hanteras med samma allvar i parallella spår, utan att förtunna det könsspecifika arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Angående förslaget om ett sjunde delmål

Storasyster ser positivt på utredningens förslag att samla flera former av könsbaserat våld under ett gemensamt delmål, förutsatt att det tydligt framgår att mäns och killars våld mot kvinnor och flickor fortsatt utgör kärnan. En sådan helhetsinriktad strategi kan bidra till att synliggöra våldets komplexitet och samlade konsekvenser, samt möjliggöra ett långsiktigt, samordnat och kunskapsbaserat arbete som utgår från våldets könade mönster och dess förankring i strukturell ojämlikhet.

Mot denna bakgrund ställer vi oss kritiska till regeringens beslut att gå emot

slutbetänkandets bedömning och införa ett separat sjunde delmål. En uppdelning riskerar att skapa parallella strukturer och splittrade insatser, vilket kan leda till att personer med komplex och sammansatt utsatthet inte får det stöd de behöver. Det riskerar även att underminera en sammanhållen jämställdhetspolitik, där våldets olika uttryck förstås som delar av samma maktstruktur.

Storasyster anser att:

- Det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet fortsatt bör samla olika former av könsbaserat våld, där hedersrelaterat våld och förtryck redan ingår.
- Arbetet måste ha ett tydligt könsmaktsperspektiv och fokusera på de strukturer där våld framför allt riktas mot kvinnor och flickor.

Civilsamhällets roll som en bärande del av samhällets skydd mot våld

Storasyster välkomnar betänkandets ambition att förstärka styrningen, samordningen och uppföljningen inom det våldsförebyggande arbetet, samt förslaget att inrätta ett nationellt samordningscentrum vid Jämställdhetsmyndigheten. Övergången från tillfälliga regeringsuppdrag till mer långsiktiga och stabila insatser för berörda myndigheter är ett viktigt steg mot en hållbar struktur där kontinuitet och tydlig ansvarsfördelning är grundläggande.

Samtidigt vill vi betona vikten av att civilsamhällets roll inte enbart omnämns utan också tydligt konkretiseras i styrning, samverkan och finansiering. Civilsamhällets organisationer har under lång tid burit upp stora delar av det praktiska, förebyggande och stödjande arbetet mot våld, särskilt vad gäller sexualiserat våld. Den nära kontakten med målgruppen innebär en unik tillgång till erfarenhet, kunskap och förtroende, som offentliga aktörer ofta saknar. **Civilsamhällets insatser utgör ofta det mest tillgängliga och anpassade stödet för personer utsatta för sexualiserat våld, särskilt när det offentliga inte förmår möta behoven.** Medan vården präglas av långa väntetider och begränsad traumaexpertis, erbjuder ideella aktörer lågtröskelstöd med hög tillgänglighet och förankring i målgruppens verklighet. När rättsväsendet inte kan eller väljer att inte gå vidare med anmälningar, står civilsamhället kvar med professionellt och rättssäkert stöd.

Att civilsamhället ska erkännas som en likvärdig och integrerad aktör i arbetet mot våld, är också en del av Sveriges internationella åtaganden. Inte minst enligt Istanbulkonventionens artikel 9 och de rekommendationer som GREVIO har lämnat till Sverige. I praktiken är det ofta civilsamhället som erbjuder det första, ibland enda, tillgängliga stödet för våldsutsatta, speciellt när det kommer till det sexualiserade våldet.

Trots att utredningen lyfter civilsamhällets betydelse, saknas konkreta förslag på hur denna roll ska stärkas i praktiken. Det finns en risk att organisationernas bidrag reduceras till att fungera som utfyllnad i offentliga brister, snarare än att erkännas som självständiga kunskapsbärare, metodutvecklare och innovativa aktörer.

För att det våldsförebyggande arbetet ska bli effektiv, långsiktig och rättssäker krävs följande åtgärder:

- **Ett tydligt erkännande av civilsamhällets roll som expert, kunskapsbärare och utförare**, i linje med Istanbulkonventionen och GREVIO:s rekommendationer.
- **Formaliserade strukturer för samverkan mellan civilsamhället och offentlig sektor**, både på lokal och nationell nivå, där civilsamhällets insyn och inflytande säkras i strategisk styrning och uppföljning.
- **Långsiktig och trygg finansiering** som ger förutsättningar för kontinuitet, kompetensbehållning och utvecklingsarbete, inte minst i stödverksamheter som bygger på relation, förtroende och tillgänglighet.

Behovet av hållbara finansieringsmodeller

Storasyster välkomnar att slutbetänkandet erkänner civilsamhällets avgörande roll i arbetet mot våld, men konstaterar att konkreta förslag om finansiering saknas. Idag är civilsamhällets arbete till stor del beroende av kortsiktiga projektbidrag, vilket underminerar förutsättningarna för långsiktig planering, kvalitetssäkring och kompetensförsörjning.

Samtidigt ökar samhällets förväntningar på civilsamhällets aktörer att täcka upp där det offentliga inte räcker till. Denna paradox riskerar att underminera verksamheter som utgör en grundläggande del av samhällets skyddsstruktur.

För att strategin ska bli hållbar och genomförbar krävs det att regeringen tydligt adresserar behovet av:

- **Stabil och förutsägbär finansiering av civilsamhällets arbete**, särskilt vad gäller stöd till våldsutsatta, våldspreventiva insatser och normförändrande arbete.
- **En översyn av nuvarande finansieringsmodeller** med syfte att minska projektberoendet och istället möjliggöra fler fleråriga och verksamhetsnära stödformer.
- **Tydlig och formaliserad roll för civilsamhället i det strategiska arbetet mot våld**, inklusive medverkan i uppföljning och styrning av det nationella samordningsarbetet.

Slutsats

Storasyster välkomnar förslaget till en samlad strategi mot våld, förtryck och utnyttjande, och ser positivt på ambitionen att långsiktigt strukturera och samordna arbetet. För att strategin ska bli verkningsfull krävs dock att mäns våld mot kvinnor fortsatt utgör kärnan, med ett tydligt könsmaktsperspektiv genom hela genomförandet.

Vi vill också understryka vikten av att civilsamhällets roll som expert och stödande aktör erkänns fullt ut, inte enbart i ord, utan genom konkreta åtgärder. Regeringen behöver säkerställa långsiktig och stabil finansiering, samt formalisera civilsamhällets medverkan i styrning, samverkan och uppföljning.

Utan dessa förutsättningar riskerar strategin att förbli god i intention men otillräcklig i praktiken, och därmed svika dem den är tänkt att skydda.

Storasyster ser fram emot att bidra med vår samlade erfarenhet i det fortsatta arbetet för att förverkliga strategins intentioner.

Remissyttrande från Storasyster
2025-07-24, Stockholm
www.storasyster.org
info@storasyster.org

Cecilia Bödker Pedersen
Generalsekreterare

Remissvaret är sammanställt av
Märta Larsson, sakkunnig